

Uredništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Vetturini št. 9, kamor je naslavljati pisma.

Nefrankirana pisma

se ne sprejemajo, enako se ne uvažujejo pisma brez podpisa.

Kokopisi

dopisov se ne vračajo.

GORICA

Upravništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“ ulica Vetturini št. 9.

Za oglase

se plačuje od čveterostopne petit vrste po 14 vin., za večkratni natis primeren popust.

Posamezne številke

stanejo 8 vin. in se prodajajo v raznih goriških trafikah.

SLOVENSKEMU LJUDSTVU.

Državni zbor je razpuščen. Podpisani poslanci Vseslovenske ljudske stranke polagajo svoje mandate v roke svojih volilcev. Jasnega očesa gledajo na svoje delo in z mirno vestjo pričakujejo sodbe svojega ljudstva. V nebrojnih shodih ste, cenjeni volivci, v navdušenem soglasju odobrvali našo politiko in se veselili naših uspehov, nešteto nam je Vaše zaupanje vlivalo novega poguma v našem boju za Vašo staro pravdo. Zahvaljamo Vas danes za vse izraze Vaše ljubezni in Vaše zvestobe, ki dokazujejo, kako nepremagljiva stoji naša stranka, za katere prve služabnike smo se šteli mi kot Vaši zastopniki v državnem zboru.

Prezيرانo si bilo slovensko ljudstvo, z zaničevanjem so te omevali narodni nasprotniki, z viška je gledalo nate tuje ti uradništvo. Naš prvi namen je bil dvigniti tvoj pomen. In to se je posrečilo. Brez pretiravanja smemo trditi, da te danes pozna cela naša država, da te uvažujejo narodi in stranke v nji, da jih ni malo, ki se te boje.

Tvoji zastopniki so zvesto branili vse, kar je tebi svetega in pokazali so neenkrat, da ne klonejo svojih glav pred nikomur na svetu, kadar gre za tvoje pravice. Bilo se je mnogo hudih bojev, ki so v njih tvoji poslanci stali v ospredju in pod vodstvom svojega načelnika pokazali strankam in vladi, da je zedinjeno slovensko in hrvatsko ljudstvo nevpogljiva sila, ki mora računati z njo dunajski parlament in avstrijska vlada.

Štiri leta je doživela prva zbornica, izvoljena po splošni in enaki volivni pravici. Dovolj za prvič! Pokazala je svežo, mlado moč, zmisel za državo in ljudstvo, zlasti pa zmisel za ustavno življenje. Zdravo delovanje v državnem zboru je započeto z izpremembo poslovnika, pri kateri so v prvi vrsti sodelovali Vaši poslanci. Izpričalo se je pa tudi, da se v Avstriji ne da vladati proti veri in cerkvi, ne proti kmetu, pa tudi ne brez Slovanov.

V Ljubljani, dne 31. marca 1911.

Dr. Šusteršič
Dr. Benkovič
Demšar
Fon
Gostinčar
Grafenauer

Dr. Gregorčič
Dr. Hočevar
Dr. Verstovšek
Jaklič
Jarc
Dr. Korošec

Dr. Krek
Dr. Žitnik
Pišek
Pogačnik
Povše
Roškar

Politična zavednost se je izredno povečala. Ljudstvo ve, da je država zavoljo njega, in da ima državno uradništvo edini namen služiti ljudskemu blagru. V ti zavednosti koraka ogromna množica, ki je zbrana v Vseslovenski ljudski stranki, na prvem mestu. Vaši poslanci so ponosni na Vas, dragi somišljeniki, ker vedo, da tako politično zrela, tako načelno zedinjena četa ne more biti premagana.

Grehi prejšnjih dob še niso izbrisani. Še vedno se plazi med našimi narodnimi nasprotniki in med enim delom uradništva nespametna misel, da smo Slovenci manj vredni od drugih, še vedno sanjarijo nekatere stranke o predpravcah uradništva nad ljudstvom, mest nad kmeti, Nemcev nad Slovani. Te zmoti so krive, da je državna zbornica dve leti pred ustavnim koncem dokončala svoje delo.

Zato pozdravljamo bližnji volivni boj, ki bo izčistil zrak in razbil mnogo starih zmot. V Vaši domovini bo brez dvojbe dokazal, da je Vseslovenska ljudska stranka enakopravna zveza vseh stanov našega ljudstva, da je v njenem taboru ves slovenski narod.

Hvaležni se spominjamo svojih najozžjih prijateljev, pravaških zastopnikov hrvaškega naroda, ki so se z nami enih misli in enega srca združili v eno četo in se zavedamo, da je ta zveza začetek nove srečnejše dobe za ves slovanski jug naše države. Zahvaljamo tudi zastopnike čeških kmetov in vse stranke Slovanske zveze, ki so nas podpirale v našem boju. Hvaležnega spomina na nje ne izbrise nobena sila iz naših src.

Štiri leta našega dela in naših bojev so minula. Čisto smo ohranili zastavo Vseslovenske ljudske stranke, ki ste nam jo izročili v varstvo. Moč nam je krepila zavest, da uživamo Vaše zaupanje, in da je svet boj za duševni in gmotni blagor naše lepe domovine in njenega ljudstva. Lahko se je bojevati s tako zvesto armado, kakor je naša Vseslovenska ljudska stranka. Zvesta sebi, zvesta ljudstvu, ki je ustanovljena zanj, pojde v nove boje in k novim zmagam. Živela!

Dve nečakinji mesto jedne.

Veseloigra v dveh dejanjih.

Prevela

L. Kersnik-Rottova.

(Dalje.)

Razboršek: Ljubša bi mi bila sinaha, ako pa nima prava biti —

6. prizor.

Radivoj. Prejšnja.

Razboršek: Ravno prav, nečak Radivoj! Tres faciunt collegium. Midva se ravno razgovarjava o zakonskih rečeh, radoveden sem, kakšnega mnenja si ti.

Radivoj: Bojim se ljubi striček, da se v tej zadevi ne bodo strinjale naše misli.

Razboršek: Kako to? Saj ne veš, kaj hočem reči.

Radivoj: Gotovo mislite g. Červiček, katero naj jaz poročim in katere nikakor ne morem vzeti v zakon.

Razboršek: Da bi vaju plent. Poročita, kogar hočeta.

Radivoj: Primem vas za besedo.

Milan: Jaz tudi.

Razboršek: V božjem imenu! Vendar, ne zamerita, jaz izpolnim tudi svojo obljubo. (Milanu.) Me umeš?

Radivoj: Vi mi tedaj ne brinite vzeti ubožne deklina!

Razboršek: O čem hočeta živeti? —

Radivoj: Vi ljubi striček, obljubili ste mi pomoči.

Razboršek: Da, da; ko sem menil pri jednem sinu ostati, a ker se mislim zopet oženiti —

Radivoj: Vi?

Razboršek: Da, da, jaz! Kaj me gledaš tako začudeno?

Radivoj: Kako se morete v tem resnem trenutku šaliti?

Razboršek: Pojdi rakom žvižgat! Mar se ti zdim toli nezmožen?

Radivoj: Bog varuj! to ne. Vi ste gotovo krepak mož. A take misli do zdaj niso rojile po vaši glavi.

Razboršek: Moj gospod sin sam mi je vcepil take misli. S kratka! Milan neče tvoje sestre, torej jo vzajem jaz.

Radivoj: (Prestrašen.) Koga?

Razboršek: Mar si gluhi?

Radivoj: Mojo sestro?

Razboršek: Tvojo sestro.

Radivoj: Ravno to, kojo —

Razboršek: (Nevoľjen.) Kaj imaš več sester?

Radivoj: A — da jo vi poročite, ni mogoče.

Razboršek: Lej ga, lej! Zakaj pa ne? Ti meniš, ker sem njen stric. O to ni nikak zadržek. Vdobim dovoljenje.

Radivoj: Če tudi, — vendar bode težko —

Razboršek: To hočem videti. Ti, gospod sin, zadnjikrat te vprašam: jo hočeš vzeti?

Milan: Predobri oče — —

Razboršek: Jo hočeš? — Da ali ne?

Milan: Ne!

Razboršek: Dobro, tedaj je moja. Ti veš, da kar sklenem tudi hitro izpeljem. — Ravno prav pride, takoj jo snubim. (Radivoj in Milan hočeta iti.) Le počakajta tu, upam, da se ne bodeta dolgočasila.

Radivoj: (Zase.) Resno misli. Moj Bog, kak konec bode iz tega?

7. prizor.

Lavoslava. Prejšnja.

Razboršek: Pojdi k meni, ljuba nečekinja! Nekaj čudnega boš slišala,

a ne prestraši se. Vidiš — ta veternjak, ki je moj sin — on te ne mara.

Milan: Ljubi oče, zakaj se tako trdo izražate? Jaz čislam bratranko nad vse, jo ljubim prav po bratovsko, a moje srce —

Razboršek: No — da, da, to so lepe besede, a konec vsega je ta — on te ne mara.

Lavoslava: Zadovoljujem se z njegovim prijateljstvom.

Razboršek: To je morda več vredno, nego njegova ljubezen. Meni seveda, je račun prekrižal, debelo prekrižal — pri moji veri, čisto nov račun mi je narediti, katerega mi pa ti lahko prekrižaš.

Lavoslava: Jaz, ljubi striček?

Razboršek: Da, ti. Poslušaj me Tinica — menil sem, da postaneš kot moja sinaha tudi gospodinja hiše — a sinaha ne moreš biti — gospodinja pa vendar lahko postaneš.

Lavoslava: (Plaho in upno.) Kako? Mar že veste?

Razboršek: Kaj pa?

Lavoslava: Ste li odpustili?

Razboršek: Kaj odpustil?

Lavoslava: (Pogleda Radivoja, ta ji odmaje z glavo.) Jaz vas ne razumem. (Dalje pride.)

Smrtna kosa. — Dne 29. t. m. je umrl kancelar v bolnišnici usmiljenih bratov, o. Osvald Palme. Pokojnik je bil doma iz Tannwalda pri Libercu. Bil je splošno priljubljena oseba. N. p. v. m!

Preč. g. Mandič J. je imenovan za škofijskega kanclerja v Trstu namesto odstopivšega kanonika dr. Mecchia.

Grof Henrik Gallo, umirovljeni avstroogorski poslanik, sedaj bivajoč v Št. Petru pri Gorici, je včeraj v krogu svoje družine slavil 80-letnico svojega rojstva.

Razpuščenje deželni zborov? Po listih se širi govorica, da namerava vlada razpustiti one deželne zборе, ki ne morejo delovati. Med take se prištevata tudi goriški deželni zbor. Kdo je rekel, da goriški deželni zbor ne more delovati? Kdor to trdi, laže! Goriški deželni zbor bo delal, ako ga vlada pusti delovati! Ni nobene ovire za redno delovanje! Coklo, ki je ovirala redno delovanje, so odstranili! Torej! Sicer so skrivne željice po razpustu našega deželnega zbora dobro znane in tudi vemo, od kod prihajajo!

Nihilistom pri „Soči“, ki znajo vsako delo v nič devati, ni prav, da so imeli kanalski sadjerejci v nedeljo dobro obiskan poučni shod. Da naši liberalci ne privoščijo kmetu pouka in napredka, je stara reč in nikogar ne more to iznenaditi. Vendar nas veseli, da moremo to zdaj pred volitvami vnovič konstatirati. Še nekaj! „Sočini“ žurnalisti niti ne vedo, v katerem volilnem okraju je Kanal. Tako poznajo deželo in seveda ravno tako njene potrebe!

Surovo se zaganja „Soča“ v poslanca Fona. Naj le! Poslanec Fon ni dolžan položiti računa o svojem delovanju „Soči“ in njenim somišljenikom, ker ni bil od njih izvoljen. Če bi ga oni izvolili, potem naj ga pokličejo pred se! Če je svetnik Fon v „Sočinih“ očeh poslanec za nič, je to dobro spričevalo zanj, kajti navadno je resnično nasprotno, kar „Soča“ trdi. Tako je!

Popravek je morala priločiti torkova „Soča“, ki jo je postavil na laž. Trdila je namreč v št. 23. z dne 23. febr. t. l., da so plesali v Furlanovi gostilni pri Rebku 11. febr. in sicer o priliki, ko je imelo kamenjsko izobraževalno društvo tamkaj veselico. Lažnjivka je dobila sedaj po zobeh. Ta popravek jo je tako sunil pod rebra, da revica reglja še nadalje, da so res plesali. Ji ne zamerimo! Kdor je bolan, blekne marsikatero neumno!

Hrvaško-slovenski tabor v Istri. Dne 21. majnika, t. j. na dan 40 letnice prvega slovanskega tabora v Istri, se bode vršil na istem mestu, namreč v bližini Kastva, velik manifestačen shod v protest proti laškim nasilstvom.

Komenski „dohtar“, ki je igral v „Soči“ veliko ulogo, je šel „fuč“. Boben je pel. Gospodu „dohtarju“ so vse „skantali“.

Za „Narodni muzej“ so darovali: G. Bandelj Vinko 3 knjige a) Agathon 1773. b) Španske dvorne spremembe

1808. c) Italj. metoda od G. Gařstairs 1892. Zadnji del te knjige obsega vzorce lepopisja vseh jezikov. G. Budin Jos. 2 novca; g. Lasič Fr. Vrtojba 4 novce; g. Strnad Fr., nadučitelj v p. I papir. 2 gld. l. 1800. — G. Komidar Iv., Miren 1 novce. Gospa Klančič, županova sopr. Podgora, 1 srebrno „cvanckarco“ iz časa Mar. Terezije. — Učit. Il. t. Prinčič 2 stara novca. O d b o r.

Poskušnja istrskih in goriških vin v Trstu. Kakor smo uže poročali, se je vršila v nedeljo v Trstu v dvorani tamošnje borze poskušnja istrskih in goriških vin. Zbranih je bilo mnogo odličnih gospodov, med njimi je bil tudi namestnik princ Hohenlohe in mnogo konzularnih zastopnikov. Pri tej priliki je obdrževal ravnatelj goriškega kemičnega poskuševališča Bolle govor, v katerem je razlagal prednosti in dobrote naših in istrskih vin, posebno rebula in verduc in pa kraški teran. Vsa ta vina so malo znana širšemu svetu in mnogokrat mu manjka odjemalcev. V namen, da bi zadobila naša vina širši sloves med svetom je predlagal, naj bi se priredil v Trstu vinski semenj, na katerega naj bi se povabili zunanji vinotržci in drugi. — Z odobravanjem so navzoči sprejeli govor gosp. Bolleta. — Nato se je vršila poskušnja vin in komisija je pripoznala 45 predloženih vzorcev vin za jako dobre. Z naše dežele so bila vina pohvaljena in sicer od grofa Poja iz Zdravščine, od upraviteljstva posestva v Spessi, od upraviteljstva posestva Fabris iz Št. Ferjana, od „Vinarskega društva“ v Gorici in od Kristančiča iz Višnjevika. — Gospodje so se izrazili, da doslej niso vedeli, da se prideluje tako dobro vino na Goriškem. Dal Bog, da bi se enkrat resno začelo misliti na izvoz naših vin v inozemstvo.

Statistika prve ljudske zbornice. — Volitve po splošni volilni pravici v državni zbor so se vršile dne 14. ožje volitve dne 31. maja l. 1907. Volilno pravico je imelo 5.540.738 državljanov. Od teh se jih je udeležilo volitev 4.677.636. Od 4.677.638 oddanih glasov so jih dobili Nemci 1.775.554, Čehi 1.075.547, Poljaki 658.668, Rusini 596.091, Slovenci 161.196, Italijani 123.853, Hrvati 81.275 in Romuni 51.422. Drugi glasovi so bili razpršeni in se jih ne more razdeliti po narodnosti. Med 516 poslanci je bilo izvoljenih: 231 Nemcev in sicer 85 liberalcev, 96 krščanskih socialcev, 49 socialistov, 1 nemški narodni socialist; Poljakov je bilo 80, Čehov 107 (med temi 23 socialistov), Rusinov 33, Slovencev 24, Hrvatov in Srbov 13, Italijanov 19 in Romunov 6. Od 516 poslancev, ki so bili izvoljeni leta 1907, jih je umrlo 18, 18 jih je pa odložilo mandate; od teh 36 mandatov so bili sedaj štirje izpraznjeni, drugih 32 je bilo že izpolnjenih z novimi volitvami. V primeri z oddanimi glasovi bi bili morali imeti Nemci le 197 mandatov, ki so jih imeli 231, Čehi bi jih bili morali imeti 114, a so jih imeli 107. Najbolj pa so bili tepeni Rusini, ki bi morali imeti v razmerju s številom in svojimi volilci 66 mandatov, a so jih imeli le 33!

Novo vojaško trdnjavo zidajo na Gluhem Vrhpolju v Brdih. Torej vojak! in vojak! Kakor se vidi, nas ima naša vlada jako rada, ker nas tako varuje ob meji! Potem poreče kdo, da nas na Dunaju nič ne upoštevajo! Saj nam dajejo toliko vojaštva!!!

Kužne živinske bolezni v naši deželi. Kakor posnamljemo iz uradnih poročil političnih oblastij z dne 22. marca, so se pojavile v naši deželi kužne bolezni in sicer: Kuga v gobcu in na parkljih v Opatjemselu, v Doberdolu, v Devinu, v Trziču, na Brjah, v Brestovici, v Lokvah, v Dutovljah, v Mavhinjah, v Nabrežini, v Naklem, v Pliskovici, v Povirju, v Štjaku, v Šempolaju, v Selu, v Skopem, v Štorjah, v Tomaju, v Temnici, v Vel. Dolu, v Vel. Repnu in v Zgoniku.

Razpis natečaja. — Razpisuje se mesto deželnega kancelarja v X. plačilnem razredu ki more preiti v smislu statuta za osebje deželni uradov v višje plačilne razrede.

Prošnje, ki morajo imeti potrebne priloge, naj se predložijo deželnemu odboru tekom meseca aprila t. l.

Prosilci morajo dokazati, da imajo potrebne zmožnosti, ki jih zahteva pravilnik za deželni odbor od 16. marca 1907 in da poznajo deželna jezika.

Natančnejša pojasnila se dajejo v uradih deželnega odbora.

Poletni urnik na poštah. — „Poste restante“ pisma se lahko dvigajo in priporočena pisma se oddajajo od danes naprej ob delavnikih od 7. ure zjutraj do 7. ure zvečer. Ob nedeljah in praznikih pa od 8. ure zjutraj do 1. popoldne. Pismoše bodo začeli raznašati pisma ob 7. uri, mesto kot dozdaj ob 8. zjutraj.

Velika žalogra se je doigrala dne 25. marca v Gor. Trebuši ki je končala s tragično smrtjo — umorom 25letnega mladeniča Matevža Vončina. Glavno ulogo pri tej krvavi igri sta imela zopet alkohol in ples, prijatelja mladine. Kdaj bo vendar svet prišel do spoznanja, da „alkohol umori jih več, — kakor kuga, glad in meč“.

Odprti lekarni. — Od 2. do 9. t. m. imata nočno službo lekarni: Cristofolletti-Gliubich.

Vojakov je sedaj v Kanalu cel bataljon.

Izpred sodišča. Tukajšnje okrožno kot kazensko sodišče je obsodilo Frančiška Gomišček iz Solkana, ker je popeljal in prodal več vreč moke v paromlinu v Ajdovščini, mesto, da bi jih bil speljal k tvrčki Sicherle v Gorici, na šest mesecev strogega zopora.

Zaradi krive je bil obsojen na 14 dni zopora trgovec v Gorici Engelbert Skušek, doma iz Postojne.

Zgubilo se je v četrtek popoldne od magistrata do konca Raštelja sedem srečk. Kdor bi jih našel, je naprošen, da jih prinese v našo tiskarno ali na policijo, kjer dobi primerno nagrado.

Tudi na
kruh mazati
se pusti
NOVA
voljna jedilna mast
Ceres

In pomaga tako prihraniti v gospodinjstvu veliko denarja, ker ni samo najboljša, temveč tudi najcenejša jedilna mast.

+

„Narodna Tiskarna“ v Gorici naznanja žalostno vest, da je danes ob 1 in pol uri zjutraj po kratki in mučni bolezni umrl v Dol. Vrtojbi

ZORKO GORKIČ,
örkostavec

previden s sv. zakramenti za umirajoče v 23. letu svoje starosti. — Pogreb bode v Dol. Vrtojbi v nedeljo, dne 2. aprila ob 4. uri pop.

Gorica, 1. aprila 1911.

MANUFAKTURNA TRGOVINA

TEOD. HRIBAR (prej Krojaška zadruga) v GORICI.

Došle so krasne novosti za spomladansko sezono. Vzorci se pošiljajo brezplačno in franko na dom.

KOLINSKO CIKORISO

Vsem gospodinjam toplo priporočamo. v korist obmejnih slovincem.

O glavnih potezah novega občinskega reda.

(Dalje.)

V poštev so jemati pri velikih občinah še drugi nedostatki: zamuda časa za malenkostna opravila, nesklepčnost starešinstvenih sej itd. Hude prepire in veliko sovraštvo provzročuje tudi skupnost občinskih potij in bolniških stroškov ter užitnina.

Dokler niso bile občinske poti in bolniški stroški skupna županijska zadeva, niso toliko stremile davčne občine po ločitvi od županije; odkar je moral to uvesti deželni odbor vsled razsodbe upravnega sodišča, je postalo to stremenje nalezljiva bolezen. Tudi vspehi užitnine podpirajo nekod to stremenje.

Kaj torej v tem oziru nasvetovati, kaj storiti?

Upogled v občinske uprave drugih kronovin nam ne daje v tem oziru nobenega pravega navodila. Na Češkem n. pr. imajo skoro izključno le male županije, v Istri pa le velike. Za Češko je to umljivo. Vsaka občina ima tam dovolj inteligence za ustanovitev zavednega in sposobnega starešinstva in županstva. Tudi v gmotnem oziru so tam vse občine tako podprte, da ne občutijo bremena stroškov za občinski zastop. V Istri je ustanovil pa politični antagonizem zelo velike županije, ki štejejo na desetisoče prebivalcev. Vsa Istra ima namreč le kakih 35 župani, dočim jih šteje Goriška nad 150. Proti tem prevelikim občinam se Istrani, posebno Slovani, zelo pritožujejo. Vsekako zavirajo pravi razvoj davčnih občin v gospodarskem, socialnem in narodnem oziru, torej tudi napredek dežele. Iz Kranjskega nam je znano le toliko, da imajo tam v obče srednje-velike krajevne občine, ki obsegajo 5 do 10 davčnih občin; znano nam je tudi, da so tam občinske doklade minimalne. Niso nam pa znani vsi vzroki tega dejstva. Stalno je, da pripomorejo k temu tudi velike županije. Občinska uprava za 10 davčnih občin, ki so združene v eno županijo, stane največ letnih 2000 K. Ko bi se razkosala ta županija v 10 malih, bi stala uprava istih občin — kakor smo vže gori dokazali — vsaj 8000 K, kar daje letno razliko 6000 K. Potemtakem bi kazalo najbolje, ustanavljati srednje-velike občine.

Kako je pa postopal dosedaj naš deželni odbor v tem oziru?

Kakor razvidimo iz razčepitve nekaterih župani v zadnjih desetih letih, je priporočal in zagovarjal ločitev tam, kjer so razmere to zahtevale. Predlagal je — kolikor nam znano — ločitev občine Dol-Otlica od bivše lokavške županije, to pa radi tega, ker je oddaljenost navedene občine od sedeža županije in ker so gospodarske, socialne in kulturne razmere to zahtevale. Kdor pozna razmere v tem kraju, mora tudi priznati potrebo in opravičenost te razdelitve. Šempaska županija se je pa razdelila le po predlogu deželnega zbora, na isti način se je tudi občina Vel. Žablje odcepila od kriške županije. Potemtakem se nagiba deželni odbor mnenju, da so velike županije boljše od malih.

In kaj hoče novi občinski red?

Novi občinski red obsega glede tega vprašanja ista pravila kot dosedanji, le kar se tiče združenja občin v jedno županijo, ima posebno določilo, da se morejo krajevne občine z drugimi krajevnimi občinami istega političnega okraja združiti potom deželnega zakona v eno samo županijo, ako ne posedujejo potrebnih sredstev za izpolnjanje dolžnosti, naloženih jim po veljavnih zakonih, ali če zahtevajo to drugi javni obziri.

S pomočjo tega § bi se lahko nekateri male županije prisilile, da se zjedinijo z drugimi, toda o tem bi sklepal le deželni zbor. Deželni odbor je od vsake ingerence v tem oziru izključen.

Novi občinski red ima pa še dva druga paragrafa (112. in 113.), ki določujeta, da se morejo združiti posamezne občine istega političnega okraja radi skupnega opravljanja vseh ali posameznih opravil bodisi iz lastnega ali izročnega področja v eno upravno skupino in sicer tudi potom deželnega zbora. Se mogla izvršiti taka združitev potom sklepa

deželnega odbora, kateremu bode izposlovati Najvišje potrjenje.

To je neka posebnost novega občinskega reda, katere ne nahajamo nikjer drugod. Občine ali tudi obstoječe županije bi imele pravico do delne spojitve, to se pravi, nekateri posli bi bili skupni, drugi pa ne.

Več katastralnih občin bi se n. pr. lahko združilo v jedno županijo s pogojem, da ima županstvo opravljati skupno za vse davčne občine posle prenešenega delokroga, dočim bi pristojala pravica posameznim občinam slobodno opravljati doma druge posle glede obč. poti, bolniških stroškov, vodnjakov, sejmov itd. Ali pa narobe, posamezne občine bi si lahko pridržale pravico do oskrbovanje svojega občinskega premoženja, policijo glede živeža, zdravja, zidanja, skrb za posle, domače uboge itd., a bi imele skupno skrb za vzdrževanje potij, vodnih naprav, bolnikov itd., ako so razmere takemu oskrbovanju ugodnejše. Seveda bi se morale občine pogoditi, v kakem razmerju bi donašale prispevke za skupne potrebščine, in ako bi se v tem ne mogle zjediniti, bi odločeval dež. odbor. To bi menda šlo; bolj kočljivo je pa vprašanje, ali se pripusti deželnemu odboru pravica za slučaj, da bi ne bil dež. zbor sklican, da sme zaukazati združitev občin ter ugotoviti način skupnega delovanja.

Tudi ta določba ima svojo solčno in senčnato stran, in poslanci S. L. S. bodo morali staviti na tehtnico ugodnosti in neugodnosti teh določil. (Pride še.)

Istra.

(Konec.)

Kar pa se tiče nerešenih prošenj za ustanovitev šol, hočejo naši tovariši opravičiti s tem, da navajajo na eni strani strašilo takozvanih „manjšinskih šol“, na drugi strani pa se pozivajo na baje težak gmotni položaj pokrajine.

Manjšinske šole? To je pojem, ki ga ne poznajo naši zakoni.

Ti namreč nesporno določajo kdaj, kako in kje se ima ustanoviti šola ter ne delajo prav nobene razlike med večino in manjšino.

Toda poglejmo, za katere kraje tu gre.

Tu so v prvi vrsti mesta Pulj, Mali Lošinj, Veliki Lošinj in Čres. V zadnjih dveh mestih je prebivalstvo po ljudskem štetju iz leta 1900 po večini slovansko, a v prvih dveh, zlasti v Pulju, je Slovanov na tisoče ter imajo sedaj privatno šolo v svojem jeziku, ki jo obiskuje več sto šolskih otrok.

Vse ostale prošnje za ustanovitev šol se nanašajo na kraje, ki so čisto, ali skoro čisto slovanski.

Toda tudi finančni položaj dežele ni tako slab, da bi se radi tega morale zavračevati zahteve po novih šolah. V tem oziru pripominjamo najpreje, da bi se z ustanovitvijo slovanskih šol v mnogih krajih znižali stroški za italijanske šole.

Sicer pa opozarjamo na to, da je deželni odbor vendarle imel sredstva, ko je sklenil, podeliti podporo italijanski razstavi v Kopru, ko je nakazal podporo deželnim uradnikom radi draginje, ali ko je smatral za potrebno, nakupiti nova zemljišča za deželni kmetijski zavod.

Da, celo šolske takse so bile uvedene, da se s tem dobe, tako se je takrat izrečno naglašalo, sredstva za snovanje novih šol.

Ne prihaja nam na misel, da bi branili vlado, ki daje v šolske svrhe v Istri sramotni prispevek v znesku 47.412 kron, toda ta okolnost ne more nikakor opravičiti nerešitve prošenj za ustanovitev novih šol.

Pripomniti je še treba, da bi šole, ki se imajo ustanoviti, ne stopile takoj v življenje, ker v Istri še vedno nedostaje šolskih poslopij in učiteljskih sil.

4. Italijanska večina deželne uprave zlorablja svojo moč tudi na gospodar-

Naši tovariši v deželnem odboru zavračajo to trditev s tem, da navajajo, da so bili vsi sklepi sedanjega deželnega odbora v tem oziru storjeni soglasno, torej s privoljenjem slovanskih odbornikov.

Ne verjamemo, da bi dr. pl. Grabmayr hotel svojo sodbo omejevati samo na delovanje sedanjega deželnega odbora. Takisto pa tudi najvini tovariši ne morejo govoriti o soglasnosti sklepov v času izza oktobra 1910.

Toda kar se tiče časa od avgusta 1909 do oktobra 1910 — sedanji deželni odbor je bil izvoljen v deželnozbornski seji dne 21. julija 1909 — se soglasnost sklepov da tolmačiti s tem, da smo bili krepko prepričani, da bo stopil novi deželni red v popolno veljavo tudi glede uporabe deželnih sredstev (§ 23).

Deželnozbornsko zasedanje, sklicano v oktobru 1910, je razbistrilo položaj italijanska večina ni hotela rednega proračuna, ona ni hotela spoštovati zakona glede uporabe jezika in tako se je končala idila soglasnih sklepov.

Preje navedeni zaključni račun za leto 1908 pojasnjuje v ostalem razmerje, kako sta udeleženi obe deželni narodnosti pri uporabi deželnih sredstev.

Mislimo, da bodo tudi visokospoštovani tovariši morali priznati, da se še vedno večina rubrik v proračunu skoro niti ne tiče Slovanov.

5. Kako si naši tovariši v deželnem odboru in njihovi somišljeniki predstavljajo skupno življenje in delovanje v Istri, je razvidno iz knjižice: „Mir ili rat“, ki so jo slovanski poslanci izdali v istrskem dežel. zboru. Iz te brošure lahko vsak nepristranski človek črpa nauk, da bi morali novi časi in novi zakoni po mnenju vladajoče italijanske stranke za Slované značiti povratak v srednjeveške razmere.

Toda tudi Slovanom se ne sme šteti v zlo, ako tudi oni hočejo naprej, a ne nazaj.

Clara pacta, boni amici!

V Poreču, dne 12. marca 1911.

Ante Andrejčič, dr. Ivan Zuccon, deželna odbornika.

Dopisi.

Iz Brd. — Brici dobimo torej vojaštvo! Kakor pa znano, vojaštvo zahteva navadno veliko komoditeto, tako n. pr. lepe ceste, železnice, dobro vodo itd. Vsega tega pa Brici nimamo v izobilju. Doslej smo tu in tam zaman trkali, da bi se gradila in ta cesta, da bi se gradila železnica itd. Mogoče, da bo sedaj boljše! Stavimo, da če spozna vojaštvo to in to cesto za potrebno, se bo gradila, ki bi se sicer ne zgradila, če bi se mi na glavo postavili! Kaj hočemo! Tako je! Mogoče je, da bo prihod vojaštva v Brda omogočil kako koristno zgradbo! Saj družega dobička od vojaštva kmet uže tako ne bo imel!

Politični pregled.

Razpust poslanske zbornice.

Uradni list „Wiener Zeitung“ je priobčila cesarski patent od 30. marca glede razpusta državnega zbora in novih volitev.

§ 14. je začel peti.

Danes je objavila „Wiener Zeitung“ budget in provizorij na podlagi § 14. Provizorij je določen do konca tega leta. V tej naredbi se vlada tudi pooblašča, da sme najeti v tekočem računu posojilo v znesku 76 mil. kron. — Vlada skuša to svojo naredbo opravičiti v daljšem obrazloženju.

Kdaj se bodo vršile nove volitve?

Vsled ministerskega sklepa se bodo vršile nove volitve meseca junija, in sicer se bodo vršile prve volitve dne 13. junija, ožje volitve pa 20. junija, junija ali začetkom junija.

Slavizacija Reke in Dalmacije.

Pri proračunski razpravi v ogrskem državnem zboru je posl. Batthyany rekel, da je pod režimom sedanjega ministerskega predsednika za mnogo napredovala slavizacija Reke in Dalmacije.

Na to je odgovoril ministerski predsednik Khuen-Hedervary, da je slavizacija mesta Reke naravna posledica geografske lege tega mesta: vsa okolica Reke je hrvaška. Slavizacija se ni pospeševala, ona je nastala sama od sebe.

Niti vlada niti reška občinska uprava, ki je že desetletja v italijanskih rokah, nista pospeševali slavizacije. Občinska uprava je pač poskušala omejiti slavizacijo in v tem pogledu je večkrat šla predaleč in je bila krivična.

Glede Dalmacije je izjavil ministerski predsednik, da so se dalmatinska mesta pred 30 ali 40 leti poitalijančila vsled absolutizma. Ko se je uvedel konstitucionalizem, se je stvar spremenila in tudi mesta so se pretvorila in sicer odgovorjajoč značaju dalmatinskega prebivalstva. Dalmatinska mesta so zopet postala hrvaška. Kdor je le količkaj pazljivo zasledoval dalmatinsko politiko, je opazil, da le majhno število dalmatinskih mest — med tem ko sta bila jezik in ime hrvaška — je obrdžalo italijanski značaj za malo časa, a še to po delovanju avstrijskih oblastnij.

Novo italijansko ministerstvo.

Sedanje italijansko ministerstvo je sledeče sestavljeno: Giolitti, predsedstvo in notr. zadeve; Di San Giuliano, zun. zadeve; Finocchiaro-Aprile, pravosodje; Facta, finance; Tedesco, zaklad; Spingardi, vojsko; Leonardi-Cattolica, mornarico; Credaro, uk.; Sacchi, javna dela; Nitti, poljedelstvo, obrt in trgovino; Callissano, pošto in brzojav.

Ustaša v Albaniji.

Ustaši so napadli Šcipčani. Turške čete, ki so šle na pomoč napadanim, so bile napadene od ustašev. Streljalo je tudi topništvo. 1800 Mohamedancev je prestopilo črnogorsko mejo in se zateklo v Podgorici. Ravno tako je uteklo 29 orožnikov, dva častnika in načelnik orožništva.

Upornikov je baje 15.000. Sedaj se baje pripravljajo na napad na Skader. Turčija namerava udušiti upor z 20 bataljoni.

Turški ultimatum Őrnigori.

Turški poslanik na Cetinju je zagrozil črnogorski vladi, da zapusti takoj Cetinje, če vojne oblasti ne izpuste v 24 urah onih 12 turških vojakov, ki so jih črnogorski vojaki aretirali, ko so pribežali čez črnogorsko mejo v bitki z Albanci.

Darovi.

Za „Šolski Dom“

je došlo našemu upravništvu: Josip Štrancar, župnik v Rihenbergu a saldo ustanovnine K 70.

Domače in razne vesti.

Rana smrt. — Operaciji je podlegel v Pragi jurist g. Fran Pavšič, sin kavarnarja na trgu sv. Antona. Pokojnik je bil blag mladenič in pri vseh znancih priljubljen. R. i. p!

Smrtna kosa. — Danes zjutraj je umrl v Dol. Vrtojbi črkostavec v „Narodni Tiskarni“ Zorko Gorkeč v 23. letu svoje starosti po kratki bolezni. Pogreb bo jutri popoldne ob 4. uri. — „Narodna Tiskarna“ je zgubila z Zorkotom spretnega in marjivega stavca, stariši dobrega sina in edini up in oporo. Zorko je bil idealen, nepokvarjen mladenič, ki je obetal veselje starišem. A bridka usoda je umes posegla in mu prestrigala mlade upe! Počivaj v miru

Občinski red za pokneženo grofovino Goriško in Gradiško.

(Konec.)

Kar se tiče kaznovanja, veljajo določila § 67.

Kedar bi se v lastnem področju v smislu veljavnih zakonov komurkoli naložila kaka oprava, ravnal se bode župan v slučaju upora dotičnega obvezanca, da opravo izvrši nalično po pravih obseženih v zadnjem odstavku §§ 66. in 101.

§ 69. — Vršeč svoje uradne posle je župan odgovoren proti občini in deželnemu odboru in odnosno izročena področja tudi proti vladi.

S to županovo odgovornostjo pa ni odvzeta odgovornost podžupanov in poverjencev v smislu § 6 radi opuščene ali neprimerne izvršitve opravil, katere jim je župan poveril. Vse te osebe se morejo baš tako, kakor župan, tudi po končani njih službi in po ugaslem poverjenju v smislu določil § 122. prisliti, da položé račune o svojem poslovanju in da izročé spise, listine in druge predmete, katere so imeli v svoji oblasti odnosno na lastno področje občine.

V.

O občinskem gospodarskem poslovanju in o občinskih nakladah.

§ 70. — Zakladno premoženje in posestvo občin in njih zavodov je ohraniti nedotaknjeno.

Za razdelitev občinskega zakladnega premoženja in posestva med občane je treba deželnega zakona.

Za dobe, ko deželni zbor ne zboruje, pooblaščen je deželni odbor dovoljevati občinam, da razdele občinska zemljišča ter izposlovati zanj Najvišjo potrdbo.

§ 71. — Vse plodonosno premoženje občin in njih zavodov je upravljati tako, da bode trajno kar največ donasalo.

Letne prebitke je vporabiti v pokritje potrebščin naslednjega leta in, kolikor bi ne bili v to potrebni, jih je plodonosno naložiti in pritegniti v po- višanje zakladnega premoženja.

Letne prebitke sme se med občane porazdeliti le v okoliščinah, vrednih posebnega ozira in pod pogojem, da so se založile in da se bodo mogle zalagati tudi v bodoče vse občinske potrebš- čine brez nikakih občinskih naklad.

Dotični starešinstveni sklep potrebuje odobritve deželnega odbora (§ 120.)

§ 72. — Glede pravice in mere uživanja občinskega posestva slediti je dosedanji neizpodbijani navadi, toda z omejitvijo, da noben upravičen občan ne sme iz občinskih posestev dobivati več užitka, nego je potreben za njegovo hišo in njegova posestva, kolikor ne bi posebni pravni naslovi utemeljevali kako izjemo.

Ako in kolikor ne bi morda obstojala ta neizpodbijana navada, gre starešinstvu, da uredi uživanje občinskega posestva z ozirom na omenjeno omejitve.

Toliko v slučaju, navedenem v prvem, kolikor tudi v drugem odstavku tega paragrafa, se sestavi poseben pravilnik, ki bode obsegal vsa pravila, zadevajoča uživanje občinskih posestev. V slučaju, navedenem v prvem odstavku tega paragrafa, se bodo morala ustanoviti pravila deležbe učinkov po neizpodbijani navadi.

V pravilniku o deležbi učinkov občinskih posestev se bode mogel sprejeti v slučaju, da ne bi obstojala neizpodbijana navada glede deležbe, pogoj, da bode deležba odvisna od plačila letnega prispevka ali namesto tega ali pa razven istega od vplačila jedenkratne pri- kupnine.

Kar še učinkov iz občinskega posestva preostane potem, ko je vsak prejel, kar mu je po zakonu pritikalo, gre v občinsko blagajnico.

Starešinstveni sklepi, zadevajoči pravilnike o deležbi učinkov občinskih posestev, potrebujejo odobritve deželne- ga odbora.

§ 73. — Občinsko upravno leto se ujema z državnim.

§ 74. — Da se doseže v posameznih občinah pravilno gospodarsko poslovanje, treba je pravilno sestaviti:

- inventarje,
- letne proračune in
- letne računске sklepe.

§ 75. — O vsem premoženju vsake občine se sestavijo inventarji, ki bodo tvorili podstavo občinske uprave.

V inventarjih bode moralo biti za- pisano vse občinsko premoženje in si- cer toliko premičnine kolikor nepremič- nine, kakor tudi vse pravice občine ka- koršnekolisibodi vrste.

Inventarji se sestavijo za vsako posamezno davčno občino posebej in za premoženje krajevne občine, kjer bi ista sestajala iz več davčnih občin, posebej.

Posebni inventarji se bodo morali sestaviti po naličnem naročilu deželne- ga odbora tudi za zavode in zaklade, kateri so v upravi občine ter služijo v javne namene.

§ 76. — V inventarjih bode na- tančno napovedane nepremičnine in premoženjske pravice občin z napovedbo zemljeknjižnih in davčnih označil, in tako bodo popisane z vsemi označili in posebnimi nameni premičnine, pred vsem tudi vrednostne listine (javni pa- pirji itd.).

§ 77. — Pri sestavljanju inventar-jev se bode pazilo na sledeče formalno postopanje:

Starešinstvo izvoli iz svoje srede komisijo, sestavljeno iz treh členov z naročilom, da sestavi načrt občinskih inventarjev po posebnem obrazcu, ka- terega določi deželni odbor.

Komisija se ustanovi, izvolivši predsednika, ter sklepa z večino glasov.

Načrt inventarjev, katere je sesta- vila navedena komisija, se bode moral predložiti starešinstvu, katero ga bode moralo preskusiti, eventualno popraviti, ter izreči se konečno o istem v obliki pravičnega sklepa.

Po starešinstvu potrjeni inventarji se bodo morali razpoložiti, skozi dobo 14 dni, občanom v pregled.

Da so inventarji razpoloženi, se javno razglasi po načinu in namenu, utrjenem po § 121. tega občinskega reda.

§ 78. — Po pravomočnem stare- šinstvenem sklepu odobreni inventarji se bodo hranili pod ključem, kakor listine in vrednostne stvari občine

Na vsakem inventarju se zabeleži starešinstveni sklep, s kojim se je isti odobril, ter ga podpiše župan in dva starešini.

§ 79. — Vsaka premena, ki se je zgodila v premoženju občine oziroma nje zavodov in zakladov se vpiše v po- sebne dopolnilne inventarje, kateri se bodo morali podvreči vsako leto odo- brenju starešinstva ob predložitvi ra- čunskih sklepov.

Premembe zapisane v dopolnilnih inventarjih med poslovno dobo občinskega zastopstva, navedeno v § 18., se bodo morale vpisati koncem te dobe v glavne inventarje (§ 75.)

To se zgodi dva meseca pred vo- litvijo novega starešinstva.

§ 80. — Inventarji, prerejeni v smislu določil predidodega paragrafa, bodo tvorili podstavo za izročitev ob- činskega urada novoizvoljenemu županu, izročitev, katera se bode morala izvršiti po določilih obrazloženih v § 111.

§ 81. — Od vsakega občinskega inventarja (§§ 75. in 79.) se predložé overovljeni prepisi deželnemu odboru.

§ 82. — Inventarji (§§ 75. in 79.) bodo tvorili podstavo za pregledovanje občinskih računskih sklepov; torej bodo morali biti inventarji razpoloženi vsa- kokrat, ko se razpoložé računski sklepi za javni pregled v smislu § 105., da se tako občanom omogoči preskušnja ra- čunov.

§ 83. — Naloga županu bode, vsako leto sestaviti občinske proračune za naslednje upravno leto in sicer po posebnem obrazcu, ki ga določi deželni odbor.

V krajevnih občinah, obstoječih iz ene same davčne občine, se sestavijo proračuni, zadevajoči potrebščine in po- kritje dotične občine.

V onih krajevnih občinah pa, ki obstojajo iz dveh ali več davčnih občin, se sestavijo ločeni proračuni za vsako davčno občino in en poseben, zadevajoč skupno krajevno občino.

Razven tega se sestavijo po na- ličnem naročilu deželnega odbora po- sebni proračuni za občinske zavode in zaklade, navedene v zadnjem odstavku § 75.

§ 84. — Proračuni se morajo javno razpoložiti v prost ogled občanov skozi dobo 14 dni prej, nego jih pretrese starešinstvo.

Da so proračuni razpoloženi, bode treba javno razglasiti na občinski deski in po navadi v vsaki posamezni občini.

V razglasilu se bode moralo iz- recno poudariti dopustnost ugovora v smislu § 85. z napovedjo roka, v ka- terem in oblastva, kateremu je podati.

§ 85. — Svobodno je vsakemu občanu vložiti v navedenem roku 14 dni v obliki ugovora svoje opombe gledé posameznih postavk v proračunu pri županu, kateri jih predloži s pra- računi vred starešinstvu v sklepanje.

Ako in kolikor bode isto upošte- valo vložene opombe, smatrali se bodo dotični ugovori konečno rešenimi dru- gače pojdejo s spisi tikajočimi se pra- računu, deželnemu odboru po namenu § 100.

§ 86. — Razpravljanje proračunov sredi starešinstva se mora vršiti naj- manj dva meseca pred novim upravnim letom.

§ 87. — Pri oskrbovanju premo- ženja se je držati ustanovljenega pra- računa.

Ako se med upravnim letom pri- merijo troški, kateri niso v dotičnem predalu proračuna celoma ali deloma preudarjeni, mora župan, ako niso naj- večje nujnosti, izposlovati zanje sklep starešinstva.

§ 88. — Vse troške v občinske svrhe je zalagati pred vsem s prihodki, ki se stekajo v občinsko blagajnico.

§ 89. — Ako je za pokritje gotovih troškov kako premoženje posebej na- menjeno, je pred vsem uporabiti pri- hodke istega.

§ 90. — Ako so se dve ali več krajevnih občin združile v eno samo, s pridržkom dotične njih lastnine, upora- biti se bodo morali prihodki ločenega premoženja tako, kakor je bilo dogo- vorjeno takrat, ko so se združile; če pa takih dogovorov ni bilo, tako, da zala- gajo troške, kakor pripadajo vsaki po- prej samostojni občini.

§ 91. — Davke in druge prispevke in tako tudi troške za nadziranje in obdelovanje, ki so zvezani s posestjo, in rabo občinskih posestev, morajo za- lagati razmerno deležniki učinkov teh, kolikor bi jih užiti sami, ki se stekajo v občinsko blagajnico (§ 72.), ne zmogli.

§ 92. — Troške, ki se nanašajo zgolj na koristi nekaterih posestnikov, kakor n. pr. na vzdrževanje zasebnih potov, odtokov, in enakih, zalagajo de- ležniki sami, kolikor ne obstoje od tega različna obvezna pravna določila.

Občina pa ima pri tem toliko uplivanja, kolikor velé oziri na javni blagor in določa poseben zakon.

Kar se tiče skladbe za vodna dela, podjetja na korist zemljiščnih posestni- kov, morajo se spolnovati veljavna za- konita določila.

§ 93. — Da se založé troški za občinske svrhe, ki niso pokriti v smislu § 88., uvede starešinstvo občinske na- klade.

Te so:

- 1) doklade k neposrednim davkom in k užitini;
- 2) opravljanje del za občinske po- trebščine;
- 3) davki in prispevki, ki ne spadajo v vrsto davčnih doklad.

§ 94. — Doklade k neposrednim davkom je praviloma porazdeliti na vse v občini predpisane davke te vrste brez razločka, ali je davkoplačevalec občan ali ne, ter praviloma odkazati na vse vrste teh davkov po enaki meri.

Kadar bi bili posebni razlogi, ki bi to opravičevali, bodo se mogle do- klade porazdeliti in odkazati na nepo- sredne davke tudi v različni meri na razne vrste davkov; v tem slučaju pa bode potrebna posebna odobritev de- želnega odbora.

§ 95. — Doklade k neposrednim davkom in sploh občinske naklade ne morejo zadevati:

- 1) dvornih, državnih, deželnih urad- nikov in služabnikov ter javnih zavo- dov, vojaških oseb, niti udov in sirot istih, kar se tiče njih plač in pokojnin, preskrbnin, odgojnin in milostinj, izvi- rajočih iz službenega razmerja;
- 2) dušnih pastirjev, kar se tiče njih kongruje, in javnih učiteljev gledé njih plač.

§ 96. — Kolikor ni uporabljiv § 90., morejo se doklade k neposrednim davkom porazdeliti v enaki meri v ce- lem obsegu krajevne občine; oziroma, kedar se sestavljajo krajevna občina iz dveh ali več davčnih občin, se poraz-

delé doklade, uvedene v pokritje pri- manjkljeja iz proračunov posameznih davčnih občin, v celem obsegu dotičnih davčnih občin, in doklade uvedene v pokritje primanjkljeja iz proračuna za skupne troške, v celem obsegu krajevne občine.

Toda za naprave, ki utegnejo biti koristne le enemu kraju in njega pre- bivalcem, kakor n. pr. za ulično sve- čavo, tlak v kraju itd., kakor tudi za opravljanje del na korist samemu kraju, n. pr. za nočnega čuvaja v kraju, smejo se troški porazdeliti le na one nepo- sredne davke, ki se plačujejo od po- sestih hiš, v kraju samem stoječih, od obrtnijskih podjetij, ondi izvrševanih, in od prihodkov njegovih prebivalcev.

§ 97. — Doklada za užitnino sme zadevati le pouzitek v ozemju občine, a ne tudi proizvajanje in trgovino.

§ 98. — Za občinske potrebščine se smejo po sklepu starešinstva terjati službe (ročne in vožne).

Službe je preceniti v denar: raz- delitev se vrši po razmerju neposrednih davkov, držeč se določil §§ 94—97.

Službe se morejo opraviti po spo- sobnih namestnikih ali pa odplačati po cenitvi v občinsko blagajnico.

Če bi cena služb po cenitvi ali sama zà se ali skupaj z dokladami k neposrednim davkom, sklenjenimi isto- dobno, presegala mero od 50%, upo- rabiti je določila drugega odstavka § 100.

V nujnih slučajih, v katerih se zahteva gotovo skupno sodelovanje vseh, je vsak sposoben pojdinec ob- vezan opraviti dela brezplačno.

§ 99. — Da se uvedejo nove na- klade in prispevki, ki ne spadajo v vrsto doklad k neposrednim davkom ali k užitini, kakor tudi da se zvišajo uže obstoječe naklade iste vrste, treba je deželnega zakona.

Starešinstvo ne more uvesti ob- činskih doklad na užitnino piva in opojnih tekočin; more pa naložiti s pri- trditvijo deželnega odbora (§ 100., prvi odstavek) stalne, samostojne, po hekto- litrih odmerjene davščine na prodajo in pouzitek na drobno piva in opojnih prekapanih tekočin (žganjin), kolikor ne presegajo za pivo 2 K 20 vin. na hekto- liter; pri rumu, araku, punčnem cvetu, likerjih in drugih poslajenih žganjinah kakor tudi pri žganju s 55 alkoholome- tričnimi stopinjami in več, znesek 10 K 02 vin. na hektoliter, ter pri žganju pod 55 alkoholometričnimi sto- pinjami znesek 6 K 68 vin. na hekto- liter.

Kedar pa bi te stalne samostojne davščine navedeno mero presegle, ali kedar bi se imele te davščine uvesti ali za nadalje dopustiti prek dobe 10 let, bode mogel deželni odbor podeliti dovoljenje le dogovorno z namestništvom (§ 100. drugi odstavek).

§ 100. — Proračuni občine kakor tudi oni občinskih zavodov in zakladov se bodo morali vsako leto predlagati deželnemu odboru, da odobri iste in način pokrivanja primanjkljev.

Načini pokrivanja primanjkljev bodo morali zadobiti tudi odobritev namestništva poleg slučajja zadnjega odstavka § 99., tudi kedar bi presegale doklade k neposrednim davkom in k užitini 50% mero.

§ 101. — Davčne doklade je iztir- javiti praviloma po istih organih in z istimi sredstvi kakor davke same.

Druge denarne dajatve, ki se na- lagajo za občinske svrhe temeljem za- kona ali veljavnega starešinstvenega sklepa, potrjaja župan po lastnih orga- nih, in za slučaj upora, iztirja z izvršbo premičnin, kakor se v to dela z davki.

Moč odrediti izvršbo premičnin gre županu v lastnem področju.

Ako se obvezanec upre opraviti službo, dá jo župan izvršiti po tretji osebi, na troške obvezanca ter ravna radi potrjanja teh troškov tako, kakor za druge denarne dajatve.

Za slučaj nevarnosti v odlogu se morejo obvezanci prisiliti, da opravijo službo osebno.

§ 102. Skladba za zgradbo cerkva, župnišč, šol in cest je predmet posebnih zakonov. Ostanajo v veljavi skladbe, veljavne za določene potrebe, ki temelje na posebnih pravnih naslovih.

§ 103. — Računski sklepi se bodo sestavljali na podstavi predpisnih knjig (§ 79. točka 5), ter jih bode moral žu- pan izročiti najpozneje tri mesece po

Umrli so v Gorici od 21. do 27. marca in sicer na domu: Markič Terezija, Boškin Andrej, Malnig Palmira, Vogel Rudolf, Barbuiani Josipina, Frančeskin Ivan, Plesničar Karol, Bratina Ana, Simonetič Josip.

V moški bolnišnici: Jakob Castellen iz Ronk, Anton Kramen iz Bojane, Ivan Velikonja iz Volč, Kodalič Vincenc iz Vrtojbe.

V ženski bolnišnici: Terezija Peric iz Šempasa, Kuk Uršula iz Bilj.

Argentinsko meso. — V sredo je dospel v Trst parnik „Austro-Americane“ „Gulf of Venice“ z 800 tonami argentinskega mesa. Meso je namenjeno za razna mesta.

Po tovarniških cenah se bode prodajalo radi preselitve trgovine v ulici Giosuè Carducci št. 2 (Gospodarska ulica) vsakovrstna kuhinjska posoda, hišna oprava, razna orodja in kovanja za vsako obrt in tudi dobro ohranjene rabljene štalaze, tehtnice in polno drugih za gospodarstvo potrebnih reči. Samo mala časa pod tovarniškimi cenami.

Gospodarske vesti.

Občni zbor delničarjev „Jadranske banke“ v Trstu se je vršil v soboto, dne 18. t. m. Iz tozadavnega poročila posnamemo sledeče:

Jadranska banka je v minoletem letu povišala delniško glavnico od K 3.000.000 na K 4.000.000 in v tem letu: od 4.000.000 na K 6.000.000, kateri znesek je že danes popolnoma vplačan. Obe dve emisiji sta imeli izredno lep vspeh.

„Jadranska banka“ je bila vsprejeta v konzorcij za oddajo 4 odstot. avstrijske kronске rente pri vseh emisijah leta 1910 in tudi to leto pri emisiji K 118.695.000.

Skupni promet v minoletem letu znaša K 756.459.897-64, čisti dobiček pa K 349.541-92 (nasproti lanskemu za K 91.726-20 več) kar odgovarja 8 $\frac{3}{4}$ % obrestovanju delniške glavnice. Rezervni fondsi so narastli z dotacijo iz čistega dobička za leto 1910 na K 338.000— in se povišajo z ažijom V. emisije delnic za približno nadaljnjih K 100.000—.

Predlog upravnega sveta za povišanje delniške glavnice na K 12.000.000 in s tem spojeni predlog glede spremembe pravil, sta bila enoglasno vsprejeta. —

Zahvala.

Dne 12. t. m. mi je požar uničil moje poslopje in večino premičnega premoženja; c. kr. priv. vzajemna zavarovalnica v Gradcu mi je škodo v mojo popolno zadovoljnost cenila in tudi odškodnino, ako ravno nisem še zavarovalnino za to leto plačal, popolnoma brez vsakega odbitka po svojem zastopniku gosp. Leopold Peče v Gorici Via Caserma št. 8 plačala, zatorej se imenovani zavarovalnici zahvaljujem in jo vsakemu toplo priporočam.

Cerovo Gorenje, dne 28. marca 1911,
Kumar Janez.

Vaše zdravilje

dosežete, Vaša slabost in bolečine izginejo, Vaše oči, živci, mišice, kite se ojačije, Vaše spanje, postane zdravo, Vaša dobra počutnost se zopet vrne ako vporabljate pristni Feller-jev fluid, s z. „Elsafluid“. Dvanajstorka za poskušnjo 5 kron franko. Izdeluje le lekarnar E., V. Feller v Stubici, Elsatrg 264 (Hrvatstvo).

Karol Angeli,

trgovec in krojač v KANALU

sprejme takoj

dva krojaška pomočnika.

Delo stalno.

Svoji k svojim!

Podpisani slovenski brivec v Gorici **Gospodarska ulica št. 1** se priporoča sl. slovenskemu občinstvu iz mesta in z dežele za obilen obisk. Postrežba točna in strogo snažna. Brije in striže tudi na mesečno odplačevanje. Na zahtevo brije in striže na domu. V zalogi ima razne toaletne potrebščine po zmerni ceni. Prevzema vsa lasničarska dela ter kupuje ženske lase po 12 K in naprej kilogram.

Frane Novak,
Gospodarska ulica, št. 1.

Velike zaloge novih dvokoles, šivalnih in kmetijskih strojev, orkestrionov, gramofonov, vsakovrstnih plošč itd. V zalogah imam veliko vseh gori navedenih tudi že rabljenih strojev, prav po ceni na izbero pri

BATJEL-U

Gorica,
STOLNA ULICA 3-4.
Mehanična delavnica.

Prodaja tudi na obroke.

Opomba: Kdor mi dvokolo, gramofon in šivalni stroj prodá, dobi za nagrado eno novo dvokolo.

Iv. Znidarčič & dr.

stav. tvrdka

v GORICI VIA MATTIOLI.

Izdeluje vsakovrtnne načrte, stat. račune, sprejema stavbinska dela vseh vrst, izdeluje tudi Westfal-strope patent. v vseh avstrijskih mestih št. 27221.

Lastnina **Westfal-stropi** za vsa stavbarska dela brez zadržanja pri zidanju, nizke konstrukcije, z ravnim stropom zavarovanim proti ognju, ki izolirajo vsako šumenje in ropotanje, prihranitev železnih nosilcev, železnih vezi in vijakov, **ceneji kakor vsi drugi masivni stropi.**

Pojasnila, stat. izkazi in proračuni brezplačno.

Izdeluje enodružinske hiše po sistemu votli blok, ki je najtrpežnejše zidovje, ki vzdržuje suha stanovanja, z vedno isto temperaturo. **Ceneje kakor vsi drugi sistemi.**

Le tedaj

doseže kakovost fine zrnate kave svojo polno veljavo, če voli cenjena gospodinja kot kavni pridatek najzaneslivejšo vrsto!

Najbolje storite,

če uporabljate izdelek, ki se je izkazal že desetletja kot najboljši, „pravega Francka“ iz tovarne Zagreb, vendar pa izrečno le onega s kavnim mlinčkom kot tavarliško znamko.

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

MIHALJ TURK

na Kornu št. 6.

priporoča slavnemu občinstvu svojo

BRIVNICO.

Zagotavljam točno postrežbo.

Sprejemam naročila za **maskiranje** po primerni ceni.

Najboljša češka tvrdka. — Perje za postelje po zelo nizkih cenah.

Sivo perje, skubeno 1 kg 2 K, boljše vrsta 2 K 40 v, polu belo 2 K 80 v, belo 4 K, belo puh 5 K 10 v; 1 kg najfinejše snežno-belo, skubeno 6 K 40 v, 8 K; 1 kg puh-perje, sivo 6 K, 7 K; belo fino 10 K; najfinejše iz prsnega perja 12 K. Pošilja se 5 kg poštnine prosto.

Posteljna oprava iz gostega, rudečega, višnjevega belega ali rumenkastega nemkinga, 1 pernica dolga 180 cm, široka 120 cm ter 2 blazini za podglavo vsaka 80 cm dolga, 60 cm široka, napolnjena z novim, sivim, trpežnim perjem 16 K; s puhom 20 K, s puhom 24 K. Posamezne pernice 10 K, 12 K, 16 K; blazine za podglavo 3 K, 3-50, 4 K. Pernice 200 cm dolge, 140 cm široke 13 K, 14 K 70 v, 17 K 80 v, 21 K; blazine za podglavo 90 cm dolge, 70 cm široke 4 K 50 v, 5 K 20 v, 5 K 70 v. Spodnje pernice iz močnega čestanega platna, 180 cm dolge, 116 cm široke, 12 K 80 v, 14 K 80 v. Razpošilja se proti povzetju in sicer od 12 K višje poštnine prosto. Za neugajajoče blago se vrne denar. Ceníke zastoj in poštnine prosto.

S. Benisch v Deschenitzu, št. 743, Češko, (Böhmerwald).

„Kmečka Banka“ v Gorici,

na Kornu št. 12

eskomptuje menjice pod jako ugodnimi pogoji.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun, ter jih obrestuje čisto po

4 $\frac{3}{4}$ %

Načelstvo obstoji iz gg.: Dr. Alojzij Franko, predsednik, Ivan Saunig, veleposelnik in župan v Biljah, podpredsednik, Fran Obljubek, veleposelnik in župan v Kojakem-Krasno, Ignacij Krizman, nadučitelj v Dornbergu, Alojzij Bandelj, veleposelnik v Podgori.

Stojte!

Kdo ne pozna tvrdke

Stojte!

Kerševani & Čuk

na Stolnem trgu (Piazza Duomo) v GORICI št. 97

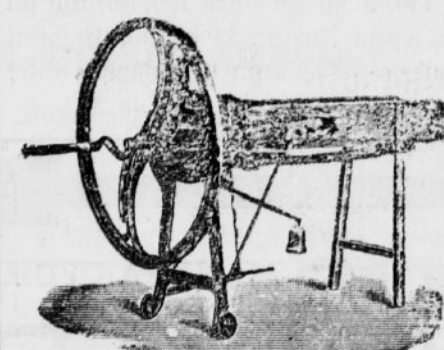

Vsakdo pozna to tvrdko, ker ima na prodaj **Original Victoria šivalne stroje**, ki so najboljše, najcenejše, najtrpežnejše, najlažji, ki delajo še po 10-letni uporabi brezšumno, hitro in točno. **Original Victoria šivalni stroji** so se vsem šiviljam, krojačem in drugim močno priljubili. Vsakdo naj si ogleda pred nakupom šivalnega stroja

„Original Victoria“ šivalne stroje. Tvrdka da na razpolago učiteljico, ki poučuje brezplačno. Z **Original Victoria šivalnimi stroji** se izvršuje vsakovrstno umetno vezenje (rekamiranje) itd. itd.

Ta tvrdka ima na prodaj vsakovrstno kmetijsko orodje: **slamorenice, stikalnice, drozgalnice (stroje za mastenje grozdja), pluge, brane itd. itd.**

Ta tvrdka ima na prodaj najboljše **dvokoleso** bela, rdeča itd. z znamko **KERŠEVANI & ČUK**, ki jih sama izdeluje. Nadalje, **puške, samokrese, drugo belgijsko orožje, streliivo.** — Potem najboljše

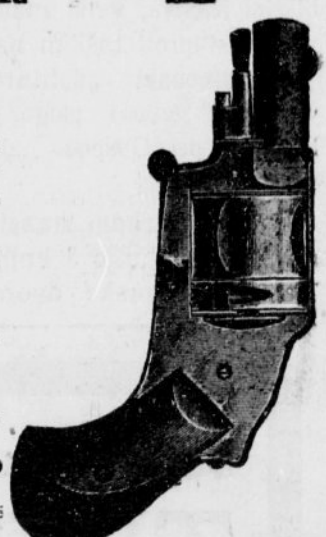

gramofone.

Daje na obroke.

== CENIKI ==

se razpošljajo
== zastoj. ==

Lekarnarja A. THIERRY-jev BALZAM.

Edino pristen z zeleno nuno kot varstveno znamko.

Postavno zajamčeno.

Vsaka potvoritev, ponarejenje in vsak prekup drugega balzama s prevarljivimi znamkami se kazensko-sodnijsko zasleduje in strogo kaznuje. — Ta balzam je dobrega učinka pri vseh boleznih na dihala, pri kašlju, bljuvanju, hripavosti, katarju v žrelu, bolečinah v prsih, boleznih na pljučah, posebno pri influenci, zelo čudnih boleznih, vnetju jeter in vranice, slabi prebavi, telesnem zaporu, zobobolu in ustnih boleznih, trganju udov, opeklinah, pri izpuščajih itd. itd. 12/2 ali 6/1 ali 1 vel. posebna steklenica K 5.

Lekarnarja **THIERRY - jevo** edino pristno **MAZILo IZ VRTNICE**

je zanesljivo zdravilo za rane, ščirjevce (ture), poškodbe, vnetja, abscese, odstrani vse nečiste v telo vrinile se reči in stori, da so bolesterne operacije nepotrebne. Zdravi tudi pri zastarelih ranah itd. 2 škatli staneta K 3-60.

Kupi se: Lekarna pri angelju varuhu, Adolf Thierry v Pregradu pri Rogatcu.

Dobi se skoro v vseh lekarnah. Na debelo pa v medicinskih mirodilnicah.

Podružnica

„Ljubljanske kreditne banke“

V GORICI

— se bavi z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli. —
Vloge na knjižice obrestuje po 4 $\frac{1}{2}$ %, vloge v tekočem računu po dogovoru.

Delniška glavnica K 5.000.000.

Centrala v Ljubljani.

— Rezervni zaklad K 450.000. —

PODRUŽNICE: Celovec, Gorica, Sarajevo, Split, Trst.

preteku upravnega leta starešinstva, da jih pregleda in odobri.

§ 104. — Pravilno opremljeni računski sklepi bodo obsegali za razne vrste dohodkov in stroškov predele, uže določene v odnosnih proračunih.

Iz računskih sklepov bode moralo biti razvidno zlasti to le:

a) zastanek aktivni in pasivni pričetkom upravnega leta;

b) predpis, to je predpisani dohodek in trošek;

c) izpolnitev, to je dejanski prejemki in izdatki;

č) ostanek aktiven in pasiven vsakega posameznega predela, namreč izid primerjanja med pričetnimi zastanki in tekočimi predpisi z izpolnitvijo;

d) primera med proračunom s tekočimi predpisi.

Skupna svota vplačil in izplačil razvidnih iz računov se mora popolnoma strinjati z dotično skupno svoto odnosnega blagajničnega dnevnika ter iz primere prejemkov in izdatkov se posamezno blagajniški prebitok.

§ 105. — Računski sklepi se morajo javno razpoložiti občanom v prost ogled tekom 14 dni pred razpravljanjem istih v starešinstvu.

Da se je razpoložitev izvršila, mora biti javno razglašeno na občinski deski in po krajevni navadi vsake občine.

V razglasu bode izrecno poudariti dopustnost ugovora po namenu § 106. z napovedjo roka, v katerem in oblasti, kateri ga je podati.

§ 106. — Vsakemu občanu je svobodno, v gori rečenem 14-dnevem roku v obliki ugovora vložiti svoje opombe posameznim postavkam občinskih računskih sklepov pri županu, kateri jih predloži z računskimi sklepi vred starešinstvu v pretres.

Ako in kolikor bode starešinstvo upoštevalo vložene opombe glede računskega sklepa, smatrali se bodo dotični ugovori konečno rešeni, drugače se predlože s spisi, zadevajočimi računске sklepe, deželnemu odboru po namenu § 109.

§ 107. — Računske sklepe pregleda starešinstvo od postavke do postavke spremno z inventarji, prejšnjimi letnimi računskimi sklepi, proračuni, predpisnimi knjigami in z blagajničnimi dnevniki ter bode posamezno primerjalo pripomočke, da se prepriča o njih točnosti in skladnosti.

V moči starešinstva je, dati poprej pregledati računске sklepe po posebni komisiji, sestavljeni iz treh členov, ki se ustanovi, izvolivši svojega predsednika, ter bode sklepala z večino glasov. Eden izmed treh členov komisije se more izbrati tudi izven starešinstva.

Komisija predloži pregledane račune starešinstvu s posebnim poročilom.

V sejemem zapisniku se razloži celo razpravljanje pred starešinstvom o računskih sklepih ter se najbolj poudarijo opombe, naperjene proti celoti ali proti posameznim računskim postavkam, ter izjave, katere podaja tozadevno računodajalec.

Po končanem pretresovanju izreče se starešinstvo o računih v obliki rednega sklepa.

§ 108. — Ako sklep starešinstva obsega ugovore proti celoti ali proti posameznim postavkam računskih sklepov, izda se o tem županu obrazloženo pismo obvestilo, odprši mu rok osmih dni za predložitev njegovih pismenih pojasnil.

Starešinstvo podvrže taka pojasnila župana v ponovni pregled v redni seji ter se izreče o istih v obliki rednega sklepa, kakor predpisano v § 107. za prvo razpravljanje računov.

Ako bi župan opustil, dati pravočasno od njega zahtevana pismena pojasnila, ugotovi se to okoliščino v sejemem zapisniku, tičočem se drugega razpravljanja računskih sklepov.

§ 109. — Pravilno podpisani računski sklepi, katere je starešinstvo našlo v redu pri prvem (§ 107.), ali katere je pretresovalo pri drugem razpravljanju (§ 108.), se pošljejo z vsemi prigljudnimi pripomočki deželnemu odboru, da jih konečno presodi.

Ako deželni odbor spozna, da računski popolnoma odgovarjajo, oziroma da so se odpravile vse poteškoče, izda se županu reden odvezni odlok.

Ako bi deželni odbor nasprotno spoznal, da računi ne odgovarjajo, izda se županu naličen odlok, določivši mu njegove obveznosti proti občinski upravi in ugotovivši morebitna povračila, katere bode moral plačati občinski blagajnici.

§ 110. — Ako je župan ali podžupan ali kak starešina zaostal s položbo računa ali druge obveznosti, ki se nanašajo na občinske posle, mora jih starešinstvo brez odloga, vsekakor pa predno preteče šest naslednjih mesecev, pozvati, da dostanejo svoje obveznosti v primernem roku, zapretivši jim z globo do 20 kron za slučaj, da ne bi držali naloženega roka.

Ako bi se ne odzvali temu pozivu, obvesti se o tem deželni odbor, ki bode postopal po določilih §§ 105. do 109.

§ 111. — Vsak župan, ki izstopi iz službe, bo dolžan položiti račun za ono poslovno dobo, za katero se niso še pravilno potrdili računski sklepi.

Pri izročitvi, ki se izvrši v prisotnosti odposlanca deželnega odbora, bode moral odstopajoči župan izročiti tak račun z dotičnimi prigljudnimi listinami in pomočki vred svojemu nasledniku.

Vsaka postavka dohodkov in stroškov mora biti pravilno krita z dotičnimi pomočki.

O izročitvi se sestavi poseben zapisnik v dveh izvodih, od katerih se položi jeden v občinski arhiv, jeden se pa pošlje deželnemu odboru.

S tem se ne preminja obveznost, predložiti računski sklep po namenu § 103.

VI.

O združitvi občin radi skupnega poslovanja.

§ 112. — Svobodno je posameznim občinam istega političnega okraja združiti se radi skupnega opravljanja vseh ali posameznih opravil, nanašajočih se toliko na lastno (§ 25.), kolikor na izročeno (§ 26.) področje.

Sporazumljenje o načinu skupnega poslovanja je podvrže c. kr. namestništvu, da je odobri dogovorno z deželnim odborom.

§ 113. — Občine, ki nimajo sredstev, da bi izpolnile obveznosti, izvirajoče iz lastnega ali izročene delokroga, se bodo morale združiti, dokler bi obstajala ta nezmogljivost, potom deželnega zakona z drugimi občinami istega političnega okraja za skupno opravljanje vseh ali posameznih opravil.

Način skupnega poslovanja določiti je, zaslišavši udeležene občine, potom deželnega zakona.

Kedar bi deželni zbor ne bil sklican, se bode mogla ukazati združitev občin po prvem, ter se ugotovi način skupnega poslovanja po drugem odstavku tega paragrafa potom sklepa deželnega odbora, kateremu bode treba izposlovati Najvišje potrjenje.

Abo se posamezne občine ne sporazume radi porazdelitve stroškov za skupno poslovanje, razsodi deželni odbor

VII.

O nadzorstvu nad občinami.

§ 114. — Deželni zbor čuje po svojem odboru nad tem, da se premoženje in posestvo občin in njih zavodov ohranijo nedotaknjena.

V to svrhu more deželni odbor zahtevati priobčjenje starešinstvenih sklepov in more terjati od občin pojasnil in opravičenj, ter odposljaliti komisije ali posebne odposlance, da preiskavajo na iicu mesta.

Pri izvrševanju te pravice ima isti, v slučaju potrebe, storiti umestne ukrepe.

§ 115. — Nalog, katerega izda deželni odbor členom komisije ali odposlancem (§ 114., drugi odstavek), bode obsegal točno predmet njih poslov ter jim bode služil kot pooblastilo proti županu in županstvu oziroma starešinstvu.

§ 116. — Župan bode moral dati komisijam oziroma odposlancem deželnega odbora vse potrebne ovedbe ter jim pripustiti ogled spisov, ki se nanašajo na predmet njih posla.

Komisije in odposlanci smejo upljevati z vsemi razpoložljivimi sredstvi, da se odstrane razkrite napake.

§ 117. — Komisije oziroma odposlanci predlože deželnemu odboru svoja poročila o tem kar so zapazili, ter izda deželni odbor dotične naloge.

Da se izvrše ti nalogi, kakor tudi vsako drugo, naročilo, katero izda deželni odbor, vršeč svojo nadzorstveno pravico nad občinami, sodelovale bodo, kolikor bode treba, v to naprošene politične oblasti.

§ 118. — Ako se je pregledovanje občinskega poslovanja izvršilo potom komisije ali odrejencev deželnega odbora vsled okoliščin, katere je zakrivil župan ali člen županstva ali starešinstva, sme se jim naložiti povračilo komisijskih stroškov.

Navodni troški pridejo na breme dotične občine, ako bi se bilo izvršilo pregledovanje na prošnjo iste občine.

§ 119. — Ako bi kaka občina zanemarila preskrbeti v letnem proračunu, da se pokrijejo po pravih veljajočih zakonov vse potrebščine, katere padajo na občino, zlasti ako bi se ne preskrbelo za pokritje svote, dolžne deželnemu zakladu na vrnilu predplačil, prejetih za svrhe javne koristi; ali ako bi se ne bilo mislilo na pokritje denarnih sredstev, potrebnih za plačilo občinskih dolgov, izvirajočih iz zasebno pravnega naslova, ki se je spoznal gotovim po razsodbi sodnikov, ali pa utemeljenim na listini, ki ima izvršilno moč; ali ako ne bi se preudarili zneski, potrebni zmagavati potroške, pripadajoče občini iz naslova, izvirajočega iz javnega prava, bode deželnemu odboru naloga, da v dotični občini dogovorno z namestništvom naloži primerno doklado na neposredne davke (§ 93., točka prva) ter ukrene, da se taka doklada iztirja, in iztirjani zneski uporabijo v poravnanje dotične občinske obveze.

§ 120. — Dočim gre deželnemu odboru v nekaterih slučajih (§§ 3., 4. odst. 2., 32., 33., 34., 35., 36., 37., 38. zadnji odstavek, 39., 113. in 119.) v občinskih zadevah neposredno sklepati, morajo se predložiti za odobritev deželnemu odboru izven slučajev, ki so v tem zakonu posebej napovedani (§§ 2., 4. odst. 1., 31., 38. odst. 1., 72., 94., 100., 109. in 112.):

1. Starešinstveni sklepi, ki zadevajo:

a) Otujitev, daritev, zastavo ali trajno obremenitev stvari, ki spada k premoženju ali posestvu občine ali nje zavodov, in tako tudi otujitev in zastavo vrednostnih in kreditnih papirjev;

b) porazdelitev letnih prebitkov med občane (§ 71.);

c) zajme, med katere spadajo tudi tako imenovani viseči dolгови, ali zavarovanje, ako znesek enega ali drugega, uštevši že prej obstoječe dolgove, presegata letne dohodke občine in oziroma njenih zavodov.

2. Sklepi, katerih učinek se razteza do več nego triletno dobo.

3. Sklepi, tičoč se uredbe doklad in sploh občinskih naklad, namenjenih za potrošek nakupov in podjetij, merečih pred vsem na povišanje občinskih dohodkov ali na pokritje odplačilnih obrokov in obresti zajma radi takih nakupov in podjetij.

§ 121. — Deželni odbor razsoja ob utokih proti sklepom starešinstva v vseh predmetih, katerih ni država občini izročila.

Glede utokov v predmetih lastnega področja občin veljajo sledeča pravila:

Vsak sklep starešinstva se more izpodbijati po utoku na deželni odbor.

Sklepi starešinstva, ki se tičejo koristi cele krajevne občine, celih davčnih občin ali celih razredov občanov, se morajo javno razglasiti.

Sklepi starešinstva, ki se tičejo koristi posameznih občanov, se naznanijo dotičnikom pismeno z razlogi.

Utok se mora podati županu, da ga odda naprej deželnemu odboru v neprestopnem roku 14 dni, tekočem od dneva, ki sledi naznanitvi sklepa ali vročitvi.

V vsakem javnem naznanilu, oziroma v vsakem vročilu udeleženi osebi gljede sklepa starešinstva, se mora izrecno poudariti dopustnost utoka ter rok, v katerem in oblast, kateri se ima predložiti.

Župan je obvezan, predložiti utoke deželnemu odboru v daljših 14 dneh, ki se imajo šteti od vložitve istih.

§ 122. — Členom županstva, ki prestopijo svoje dolžnosti v lastnem področju občine, more deželni odbor naložiti disciplinarne kazni do 200 K.

Take globe, ki gredo v občinsko blagajnico, iztirjajo, po naročilu deželnega odbora, okrajne politične oblasti.

V slučaju težkih prestopkov ali trdovratnega zanemarjanja svoje dolžnosti, morejo se členi županstva odstaviti od službe po deželnemu odboru dogovorno z namestništvom.

Tako odstavljene členi županstva ne bodo v naslednjih treh letih izvoljivi v županstvo.

§ 123. — Kedar nastane spor v zasebno pravnih zadevah med občino in celim razredom občanov ali posameznimi občani, določi deželni odbor, ako ni bilo starešinstvo zavzeto, občini zastopnika uradoma, da zadevo reši sodnim putem v slučaju, da se stvar zlepa ne spravi, kar bode poprej poskusiti.

Ako se to zgodi med krajevno občino in posameznimi k isti spadajočimi davčnimi občinami ali pa med temi občinami, določi se poseben zastopnik za vsako prepirajočo se stranko, kedar bi dobrovoljna sprava, katero je poprej poskusiti, izpodletela.

§ 124. — Državna uprava vrši nadzorstvo nad občinami, da ne prekoračijo svojega področja in ne kršijo veljavnosti zakonov. To nadzorno pravico izvršuje v prvi vrsti okrajna politična oblast. Le-ta more v to svrhu zahtevati priobčitev starešinstvenih sklepov in potrebna pojasnila.

Glavar politične oblasti ali njega odposlanec ima pravico udeleževati se sej starešinstva in kadarkoli hoče poprijeti besedo; glasuje pa le tedaj, ako je starešina. S tem se ne sme občini provzročiti nikakih stroškov.

§ 125. — Ako bi starešinstvo s kakim sklepom svoje področje prekoračilo, ali če bi bil sklep proti veljavnim zakonom, more okrajna politična oblast ustaviti izvršitev predloživši predmet nemudoma namestništvu, katero zasliši deželni odbor ter primerno ukrene.

§ 126. — Kolikor se ne gre za ukrepe in sklepe, proti katerim je vložiti pritožbo ali utok v smislu §§ 47. in 121. na višjo autonomno inštanco, razsoja okrajna politična oblast o tistih ukrepih županstva, s katerimi bi se kršili zakoni ali napačno uporabljali veljavni zakoni.

V zadevah, katere je država izročila občini, vložiti je utok vsekakor na okrajno politično oblast.

§ 127. — Ako bi starešinstvo opustilo ali odreklo splošno opravljanje obveznosti, naloženih občini po zakonu, odredi okrajna politična oblast česar treba na troške in nevarnost občine.

Ako spada predmet v lastno področje občine, in se ne gre za nujno nevarnost, sporazumi se okrajna politična oblast, predno kaj ukrene, z deželnim odborom.

§ 128. — Okrajna politična oblast je pooblaščenata nalagati disciplinarne kazni do 290 kron onim županom, ki bi prestopili svoje dolžnosti v izročnem področju.

Ako so ti prestopki taki, da se ne more županu več zaupati oskrbovanja opravil izročene področja, ne da bi se s tem postavile v nevarnost javne koristi, in ako bi se moral dosledno temu za odpravljanje teh zadev določiti drug organ, mora občina zalagati troške, spojene s to določitvijo; občini pa gre pravica povračila proti županu.

V slučajih, navedenih v tem paragrafu, bode moglo namestništvo dogovorno z deželnim odborom župana tudi odstaviti od službe.

§ 129. — Namestništvo more občinsko zastopstvo razpustiti.

Občini je pridržan utok na ministerstvo za notranje zadeve, no brez odločljive moči.

Najpozneje v šestih tednih po razpustitvi se bode morala odrediti nova volitev.

Da se bodo v tem času oskrbovala opravila do ustanovitve novega občinskega zastopstva, bode moralo namestništvo dogovorno z deželnim odborom potrebno ukreniti.

Glede medsebojne izročitve občinskega urada po županu začasnemu voditelju občinskih zadev, ki se nastavi v smislu tega paragrafa, veljajo določila § 111.